

Målnummer:	Ö2852-06	Avdelning:	2
Domsnummer:			
Avgörandedatum:	2007-06-12		
Rubrik:	Fråga huruvida rätten skall ta hänsyn till personförslag av en enskild borgenär när förvaltare i konkurs skall utses.		
Lagrum:	7 kap. 1 § och 2 § konkurslagen (1987:672)		
Rättsfall:	NJA 1981 s. 764		

REFERAT

Uddevalla tingsrätt

Eva Mode i Uddevalla Aktiebolag ansökte vid Uddevalla tingsrätt om att bli försatt i konkurs. I ansökningen föreslog bolaget jur. kand. C.A. eller, i andra hand, jur. kand. L.L., båda Ackordscentralen i Göteborg, till konkursförvaltare. I egenskap av beroende borgenär, med säkerhet i företagsinteckning, tillstyrkte Nordea Bank AB förslaget.

Tingsrätten (tingsnotarien Pia Grönquist) försatte bolaget i konkurs den 31 maj 2006. Till förvaltare utsågs advokaten A-C.B.

Hovrätten för Västra Sverige

Nordea Bank AB överklagade i Hovrätten för Västra Sverige och yrkade att hovrätten skulle entlediga A-C.B. från uppdraget som konkursförvaltare samt förordna C.A., i andra hand L.L. som förvaltare.

Hovrätten (hovrättsråden Ola Olsson, Gunnel Alenbratt och Eva Ahlquist) anförde följande i beslut den 9 juni 2006.

Hovrätten finner inte anledning att ändra tingsrättens beslut och avslår därför överklagandet.

Högsta domstolen

Nordea Bank AB överklagade och yrkade att HD skulle entlediga A-C.B. från uppdraget som förvaltare i Eva Mode i Uddevalla Aktiebolags konkurs samt i stället förordna C.A. eller, i andra hand, L.L.

A-C.B. bestred yrkandet om entledigande.

Kronofogdemyndigheten bestred bifall till överklagandet.

Rekonstruktör- och Konkursförvaltarkollegiet (REKON) i Sverige avgav yttrande.

Målet avgjordes efter föredragning.

Föredraganden, rev.sekr. Henrik Karlsson, föreslog i betänkande att HD skulle meddela följande beslut.

Skäl

Eva Mode i Uddevalla - - - i allt väsentligt överensstämmande med HD:s beslut
- - - skiljas från uppdraget.

C.A. och L.L. är båda verksamma vid Ackordscentralen Göteborg AB. Bolaget har en rikstäckande verksamhet som är anpassad för att handlägga konkurser. C.A. har flerårig erfarenhet av konkursförvaltning och ansvarar för Ackordscentralens etablering i Bohuslän.

L.L. har varit konkursförvaltare i över 20 år och finns upptagen på Göteborgs och Mölndals tingsrätts listor över konkursförvaltare. Tillsynsmyndigheten i konkurser har i HD uppgett att det inte finns anledning att ifrågasätta deras lämplighet för uppdraget. Vidare förefaller den aktuella konkursen vara av inte särskilt omfattande eller komplicerat slag. C.A. och L.L. får därför anses ha den särskilda insikt och erfarenhet som uppdraget kräver.

Tillsynsmyndigheten i konkurser har förklarat att vid tingsrättens handläggning avstyrkte myndigheten gäldenärens förslag, då det inte fanns skäl att gå utanför kretsen av de regelmässigt i Uddevalla verksamma förvaltarna. C.A. och L.L. har visserligen inte bedrivit fast verksamhet i Uddevalla. Det har dock inte framkommit något som talar för att ett förordnande av någon av dem skulle ha inneburit en nämnvärd ökning av konkurskostnaderna. De kan därför inte anses ha varit olämpliga för uppdraget.

Vidare finns det inte något som tyder på att C.A. eller L.L. står i beroendeställning eller i något annat förhållande till gäldenären, en borgenär eller någon annan som skulle kunna vara ägnat att rubba förtroendet för deras opartiskhet i konkursen. Enbart den omständigheten att konkursgäldenären och en borgenär förordnat C.A. eller L.L. som konkursförvaltare kan inte anses medföra att förtroendet för deras opartiskhet i konkursen skulle rubbas.

Av det nu sagda följer att det inte förelegat hinder att förordna C.A. eller L.L. till förvaltare i konkursen. Enligt gällande lag finns det emellertid inte någon skyldighet för rätten att följa ett förslag om konkursförvaltare från konkursgäldenären eller en borgenär. Fråga är i vad mån ett sådant förslag ändå bör beaktas.

Konkurslagen innefattar en ordning varigenom konkurrerande borgenärsanspråk mot en insolvent gäldenär kan tillgodoses och regelverket syftar bl.a. till att begränsa borgenärernas förluster (jfr prop. 1978/79:105 s. 146 ff. och 1986/87:90 s. 111). Borgenärerna har därmed ett befogat intresse av att kunna utöva inflytande i konkursen. Detta kommer också till uttryck i bl.a. 7 kap. 8 och 10 §§ konkurslagen. Av dessa bestämmelser följer nämligen att en konkursförvaltare skall tillvarata borgenärernas gemensamma rätt och bästa samt i viktigare frågor skall höra bl.a. särskilt berörda borgenärer, om det inte finns hinder mot det.

I förevarande fall har en borgenär med framträdande ekonomiska intressen i konkursbolaget biträtt gäldenärens förslag till förvaltare. Det har inte framkommit något som tyder på att det skulle kunna finnas motstridiga intressen inom borgenärskollektivet eller i övrigt. Under sådana omständigheter ligger det nära till hands att förordna konkursförvaltare i enlighet med gäldenärens förstahandsval, även om denne inte presenterat någon närmare motivering till sitt förslag.

Handläggningen av konkursen har dock nu kommit så långt att endast avslutande åtgärder återstår. I ett sådant läge finns det inte tillräckliga skäl för att entlediga A-C.B. Hennes lämplighet som konkursförvaltare har inte ifrågasatts. Nordea Bank AB:s överklagande lämnas därför utan bifall.

Beslut

HD avslår överklagandet.

HD (justitieråden Gertrud Lennander, Severin Blomstrand, referent, Nina Pripp, Anna Skarhed och Gudmund Toijer) meddelade den 12 juni 2007 följande beslut.

Skäl

Eva Mode i Uddevalla Aktiebolag ansökte vid Uddevalla tingsrätt om att bli försatt i konkurs. I ansökningen föreslog bolaget att jur. kand. C.A. eller, i andra hand, jur. kand. L.L. skulle utses till förvaltare. Nordea Bank AB tillstyrkte förslaget i egenskap av borgenär. Tillsynsmyndigheten avstyrkte båda förslagen med motiveringen att det inte förelåg några skäl att gå utanför kretsen av de regelmässigt i Uddevalla verksamma förvaltarna. Den 31 maj 2006 försatte tingsrätten bolaget i konkurs och utsåg advokaten A.C.B. till förvaltare.

Nordea Bank AB har gjort gällande att banken som största fordringsägare och med säkerhet i företagsinteckning har ett framträdande ekonomiskt intresse i konkursen samt därmed ett befogat intresse av att påverka vem som skall utses till förvaltare. REKON har anslutit sig till denna uppfattning och har anfört att berörda borgenärens önskemål om förvaltare bör beaktas så långt detta är praktiskt möjligt.

Enligt 7 kap. 1 § konkurslagen (1987:672) skall en konkursförvaltare ha den särskilda insikt och erfarenhet som uppdraget kräver samt även i övrigt vara lämplig för uppdraget. I samma paragraf föreskrivs att den som står i ett sådant förhållande till gäldenären, en borgenär eller någon annan att det är ägnat att rubba förtroendet för hans opartiskhet i konkursen inte får vara förvaltare. Vidare föreskrivs att detsamma gäller om det i övrigt finns någon omständighet som medför att förtroendet för hans opartiskhet kan rubbas. Enligt 2 § i samma kapitel utses förvaltare av rätten. Av 5 § i kapitlet följer att rätten på talan av en borgenär skall entlediga en förordnad förvaltare som inte är lämplig eller som av någon annan orsak bör skiljas från uppdraget.

Ett viktigt inslag i 1979 års reform av reglerna om konkursförvaltning var att förvaltarens ställning skulle stärkas. Uppdraget att vara konkursförvaltare skulle förbehållas en begränsad krets av särskilt kvalificerade personer som var inriktade på affärsjuridiska frågor och som förfogade över en väl utvecklad kontorsorganisation med resurser för bokföring och redovisning. Det formella inflytande över valet av förvaltare som borgenärerna tidigare hade haft begränsades och det avskaffades helt genom 1987 års konkurslag. Det betonades i förarbetena att förvaltaren borde stå fri i förhållande till de motstridiga intressen som kan föreligga. Rätten har nu ensam avgörandet. Tillsynsmyndigheten skall höras men har inte något bestämmande inflytande. (Se prop. 1978/79:105 s. 156 ff. och prop. 1986/87:90 s. 255 f. Se även prop. 1988/89:31 s. 6 ff.)

Efter hand har tillsynsmyndigheterna skaffat sig en god personkännedom och deras yttranden tillmäts stor betydelse vid tingsrätternas val av konkursförvaltare. Tillsynsmyndigheterna kan sägas företräda ett kollektivt borgenärsintresse och de har att verka för att det långsiktiga behovet av kvalificerade konkursförvaltare blir tillgodosett. Två hänsyn står mot varandra, å ena sidan att det måste upprätthållas en kår av förvaltare som förses med uppdrag så att de kan bevara sin kompetens, å andra sidan att kåren måste förnyas successivt och att det finns ett visst konkurrenstryck så att standarden inte sjunker. I det praktiska samarbetet mellan tillsynsmyndigheterna och tingsrätterna används listor över personer som tillsynsmyndigheten har godkänt som konkursförvaltare. Emellertid har dessa listor inte någon annan rättslig betydelse än att konkursdomstolen inte behöver bereda tillsynsmyndigheten tillfälle att yttra sig i ett enskilt fall där rätten till konkursförvaltare utser en person som är upptagen på listan (se NJA 1981 s. 764).

Det är alltså konkursdomstolen som avgör valet av förvaltare. Rätten har att pröva varje enskilt fall för sig. Till förvaltare skall utses en person som är lämplig med hänsyn till de särskilda förhållandena i den aktuella konkursen. Rätten är obunden av varje personförslag. Det kan inte antas att en person som har föreslagits av en borgenär därigenom skulle ha något försteg. Å andra sidan är en person inte diskvalificerad av det skälet att han eller hon har föreslagits av en borgenär eller av gäldenären. Tvärtom kan det finnas anledning att noga överväga ett förslag från någon som har särskild insikt i konkursboets förhållanden. Det får emellertid ankomma på förslagsställaren att lägga fram det underlag som behövs för att rätten skall kunna bedöma personens lämplighet. I fråga om förslag från en borgenär måste risken för jäv uppmärksammas särskilt; detta gäller än mer i fråga om förslag från gäldenären. Om en borgenär föreslår en person till förvaltare och därvid lägger fram underlag som visar att personen är lämplig, kan rätten i enlighet med det anförda - under förutsättning att tillsynsmyndigheten inte har någon beaktansvärd invändning - godta borgenärens förslag och avstå från att överväga om någon annan person kan förordnas. Som har framgått i det föregående är rättens beslut inte beroende av att den föreslagna personen finns upptagen i en aktuell konkursförvaltarlista.

Vad Nordea Bank AB har anfört i HD ger vid handen att C.A. och L.L. är lämpliga som förvaltare i Eva Mode i Uddevalla Aktiebolags konkurs. Kronofogdemyndigheten har också i HD förklarat att tillsynsmyndigheten inte har någon anledning att ifrågasätta lämpligheten hos någon av de i konkursmålet föreslagna förvaltarna. Med ett sådant underlag hade det legat nära till hands för tingsrätten att följa gäldenärens och bankens förslag.

Emellertid är det ostridigt att även A-C.B. är lämplig för uppdraget. Vid sådant förhållande saknas förutsättningar för att upphäva förvaltarförordnandet efter överklagande (se NJA 1981 s. 764). Härtill kommer att förvaltaruppdraget är i det närmaste slutfört. Överklagandet skall därför avslås.

HD:s avgörande

HD avslår överklagandet.

HD:s beslut meddelat: den 12 juni 2007.

Mål nr: Ö 2852-06.

Lagrum: 7 kap. 1 och 2 §§ konkurslagen (1987:672).

Rättsfall: NJA 1981 s. 764.

Sökord: Konkursförvaltare; Konkurs
